

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO
PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY**

NA LATA 2021-2023

za rok 2021

WSTĘP

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej została uchwalona dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Natomiast system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Wspieranie rodziny należy do zadań gminy, natomiast zapewnienie dziecku pieczy zastępczej to zadanie powiatu. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy

Na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 821) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Uchwały Nr XXIV - 222/ 2020 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie uchwalenia Programu Wspierania Rodziny oraz Pieczy Zastępczej Gminy Olsztynek na lata 2021-2023, został opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny, którego głównym celem jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a zwłaszcza związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci jak również edukacja środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cel ten osiągnąć poprzez:

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych:

- rozpoznawanie i analizę problemów występujących w rodzinie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- bieżące kontakty pracowników socjalnych z pedagogiem szkolnym.

2. Wzmocnienie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowawczego:

- pomoc rodzinom w eliminowaniu czynnika ryzyka nieprzystosowania społecznego poprzez pracę z indywidualnym przypadkiem.

3. Zapobieganie dysfunkcyjności rodziny:

- współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych i kompensacyjnych na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo-wychowawczym.

ZADANIA GMINY

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminę zadania, mające na celu stworzenie i realizowanie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy. Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy.

Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny obejmuje wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym, z niepełnosprawnością i problemami długotrwałego bezrobocia. Powodem objęcia pomocą społeczną w 2021 roku było:

- ubóstwo- liczba rodzin 279 , liczba osób w tych rodzinach 697.
- bezrobocie- liczba rodzin 161, liczba osób w tych rodzinach – 454.
- przemoc w rodzinie – liczba rodzin 12, liczba osób w tych rodzinach- 54.
- alkoholizm – liczba rodzin 26, liczba osób w tych rodzinach- 39.

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych-liczba rodzin 18, liczba osób w tych rodzinach – 67.
- z tytułu niepełnosprawności- liczba rodzin 90, liczba osób w tych rodzinach -144.
- bezdomność- liczba rodzin 13, liczba osób w tych rodzinach – 13
- wielodzietność- liczba rodzin 4, liczba osób w tych rodzinach – 16
- rodziny niepełne- liczba rodzin 11, liczba osób w tych rodzinach – 41
- długotrwała choroba- liczba rodzin 101, liczba osób w tych rodzinach – 178
- narkomania- liczba rodzin 5, liczba osób w tych rodzinach –9
- zdarzenie losowe- liczba rodzin 3, liczba osób w tych rodzinach – 7
- opieka prawna- liczba osób pobierających świadczenie- 4

W 2021 r. do pieczy zastępczej trafiło 3 dzieci z gminy Olsztynek, które zostały umieszczone w zawodowej rodzinie pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Gmina Olsztynek w 2021 r. dokonywała łącznie opłaty za 42 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Łącznie wydatkowano w 2021 r. 42 9745,60 zł.

Realizując zadania wynikające z powyższej ustawy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olsztynku w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej było zatrudnionych 2 asystentów rodzin.

Łączna kwota przeznaczona na wynagrodzenia dla asystentów rodziny w 2021 r. wyniosła 71 216 zł- w tym umowa o pracę 41950 zł i umowa zlecenie 29 266 zł.

Pod opieką asystentów rodzin w 2021 roku znajdowały się 22 rodziny – łącznie 101 osób, w tym 67 dzieci.

Rodziny do współpracy z asystentem rodziny zostały wytypowane na podstawie wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników socjalnych. Wszystkie rodziny wyraziły zgodę na współpracę z asystentem rodziny.

Rolą asystenta jest pomoc rodzinie w poprawie jej sytuacji życiowej, nauka prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych. Ponadto asystent wspiera aktywność społeczną i zawodową rodziny, motywuje jej członków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Poza wsparciem w postaci pracy socjalnej oraz działań prowadzonych przez asystenta, rodziny miały możliwość skorzystania z oferty Klubu Integracji Społecznej tj:

- porady prawnika,
- porady psychoterapeuty dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- osoby nadużywające alkoholu kierowane były na „program edukacyjno- motywujący dla osób pijących szkodliwie i ponoszących konsekwencje picia, zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych”,
- porady w punkcie konsultacyjnym dla osób dotkniętych przemocą domową- indywidualne spotkania z terapeutą ds. uzależnień.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku jest głównym realizatorem zadań pomocy społecznej w Gminy Olsztynek. Ponadto MOPS realizuje inne zadania mające na celu wsparcie rodziny, a w szczególności należące do kompetencji gminy na podstawie ustaw:

- o świadczeniach rodzinnych; pielęgnacyjnych; wychowawczych; za Życiem:
- o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- o dodatkach mieszkaniowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku informował na stronie internetowej, iż poszukuje rodzin chętnych do pełnienia funkcji Rodziny Wspierającej. Chętne rodziny mogą zgłaszać się w godzinach pracy ośrodka.

Rodziny wspierające stanowią nowy instrument mający na celu wsparcie rodziców biologicznych w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci. Problemy opiekuńczo-wychowawcze mogą wynikać z braku odpowiednich wzorców w rodzinach, z których pochodzą rodzice dziecka. Dzięki współpracy z rodziną wspierającą w rodzinie wspieranej takie pozytywne wzorce funkcjonowania rodziny można zaszcześcić.

Pomoc rodziny wspierającej może dotyczyć różnych aspektów życia takich jak organizowanie czasu wolnego dzieciom, wypracowanie nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny, pomoc w nauce, wskazówki dotyczące wychowania dzieci ale również takich wydawałoby się oczywistych dla rodzin spraw jak nauka gotowania, sprzątania, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego. Rodzina wspierająca powinna współpracować z asystentem rodziny.

Kwestie prawne dotyczące rodzin wspierających reguluje Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny oraz Pieczy Zastępczej zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci w gminie Olsztynek. Zawarte w programie propozycje były realizowane w 2021 r. w toku bieżącej pracy poszczególnych jednostek.

Ze sprawozdania wynikają następujące kierunki działań dla Gminy Olsztynek:

- położenie głównego nacisku na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku; wzmocnienie działań profilaktycznych; doskonalenie metod pracy z rodziną, realizowanie różnych form pomocy rodzinie;
- rozwój placówek wsparcia dziennego, świetlic, klubów;
- dalsza współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (szkoły, przedszkola, Komisariat Policji, Sąd, organizacje pozarządowe);
- dalsze poszukiwanie rodzin wspierających i zatrudnienie asystentów rodzin, których zadaniem byłoby wzmocnienie rodziny poprzez prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną.

Dzięki realizacji założonych celów przez poszczególne podmioty i instytucje zakłada się, że zostaną stworzone odpowiednie warunki możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Ponadto zakłada się rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie, a w konsekwencji poprawę funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających wsparcia. Ważnym założeniem jest zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska rodzinnego.

Wskazane jest podejmowane działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Sporządził starszy pracownik socjalny:

Anna Burcz